

ผลการประเมินคุณภาพวารสารที่อยู่ในฐานข้อมูล TCI

Show 10 ▼ entries

Search: เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น

No.	Journal Name English	Journal Name Local	ISSN	E-ISSN	TCI Tier	Date for next submission
* 494	JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY	วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม	2586-9493	-	2	ไม่ก่อนวันที่ 1 ม.ค. 2565 *

Showing 1 to 1 of 1 entries (filtered from 951 total entries)

Previous 1 Next

Thai-Journal Citation Index Centre (<https://tci-thailand.org/>) ↑

(https://tci-thailand.org/?page_id=6095)
ps:/so
cial
-
plu
gins
.lin
e.m
e/li
neit
/sh
are
?
url
=ht
tps
%3
A%
2F
%2
Ftci
-
thai
lan
d.or
g%
2F
%3
Fp
%3
D37
96)

เราใช้คุกกี้บนเว็บไซต์ของเราเพื่อให้คุณสามารถได้รับประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องมากที่สุดโดยจดจำความชอบของคุณและเข้าชมซ้ำ การคลิก "ยอมรับ" แสดงว่าคุณยินยอมให้ใช้คุกกี้ทั้งหมด (อ่านข้อมูลเพิ่มเติม)

(https://tci-thailand.org/?page_id=6095)

[Cookie settings](#) ACCEPT

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
(JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY)

๘๐ ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ๔๔๐๐๐

ที่ วสพม.บ/๐๓๘๕

๑๘ เมษายน ๒๕๖๔

เรื่อง ตอบรับการตีพิมพ์เผยแพร่บทความในวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

เรียน ท่านอาจารย์อรรณ ศรีนารงค์¹, และสุนิตย์ เทศนวน²,

ตามที่ท่านได้ส่งบทความเรื่อง “การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์
กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์” เพื่อลงตีพิมพ์เผยแพร่บทความในวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ซึ่งกองบรรณาธิการได้ทำตามกระบวนการพิจารณาบทความ
โดยเสนอบทความต่อผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญ (Peer Review) ให้พิจารณาตรวจถ่วงถ่วงอย่างเข้มข้น
และเคร่งครัดเพื่อให้ได้บทความที่ดีมีคุณภาพ

ในการนี้กองบรรณาธิการขอเรียนแจ้งให้ท่านทราบว่า บทความที่ท่านส่งมา ได้ผ่านการพิจารณา
จากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างเคร่งครัดเรียบร้อยแล้ว และเห็นสมควรให้ลงตีพิมพ์เผยแพร่บทความในวารสาร
สังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๒ ประจำเดือนเมษายน –
มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๖๔ (TCI ฐาน ๒) ได้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

ดร. วิภา

(รองศาสตราจารย์ ดร.วริธ ราศรี)

บรรณาธิการวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
JOURNAL OF SOCIAL SCIENCE FOR LOCAL
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เมษายน - มิถุนายน 2564
Vol.5 No.2 April-June 2021

ISSN 2586-9493

ISSN 2697-4967 (Online)

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

ปีที่ 5 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน 2564

Vol.5, No.2 April-June 2021

ISSN: 2586-9493 (ISSN: 2697-4967 Online)

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

หลักสูตรสาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์
2. เพื่อตีพิมพ์เผยแพร่บทความวิจัย บทความวิชาการ บทปริทัศน์หนังสือหรือบทความปริทัศน์ อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ด้านองค์ความรู้ ความคิด แนวคิด ทฤษฎี ตลอดจน เทคนิคการวิจัยใหม่ ๆ ต่อการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่และแลกเปลี่ยนความรู้เชิงวิชาการระหว่างผู้ทรงคุณวุฒิ คณาจารย์ นักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ

กำหนดการของวารสาร

วารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม จัดทำขึ้นเพื่อส่งเสริมและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ โดยลักษณะของผลงานที่ได้รับการตีพิมพ์มีอยู่ 3 ประเภท คือ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทปริทัศน์หนังสือหรือบทความปริทัศน์ โดยมีกำหนดการออกเล่มวารสารเป็นรายไตรมาส ปีละ 4 ฉบับ ดังนี้

- ฉบับที่ 1 ระหว่างเดือนมกราคม – มีนาคม
- ฉบับที่ 2 ระหว่างเดือนเมษายน – มิถุนายน
- ฉบับที่ 3 ระหว่างเดือนกรกฎาคม – กันยายน
- ฉบับที่ 4 ระหว่างเดือนตุลาคม – ธันวาคม

ขอบข่ายของวารสาร

1. เป็นบทความที่เกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชา ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ และจะต้องเขียนบทความตามแบบฟอร์มของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่กำหนดให้เท่านั้น

เช่น มีชื่อและที่อยู่ผู้พิมพ์ครบถ้วน, มีบทความย่อภาษาไทย และภาษาอังกฤษ, มีเอกสารอ้างอิงเป็นรูปแบบเดียวกัน เป็นต้น

2. เป็นบทความที่ไม่เคยได้รับการตีพิมพ์ในหนังสือ วารสาร และอื่นใดมาก่อน

3. เป็นบทความที่จะต้องผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ไม่น้อยกว่า 2 คน ตามที่กองบรรณาธิการคัดสรรตรงตามสาขาวิชาและไม่มีส่วนได้ส่วนเสียกับเจ้าของผลงานหรือผู้พิมพ์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิเป็นแบบ Double blinded คือ มีการปกปิดชื่อเจ้าของบทความแก่ผู้ทรงคุณวุฒิและเจ้าของบทความไม่ทราบชื่อของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. กองบรรณาธิการจะแจ้งผลการพิจารณาการลงตีพิมพ์ในวารสารภายหลังจากกองบรรณาธิการได้พิจารณาผลงานในเบื้องต้นแล้ว

5. หากบทความใดได้รับการพิจารณาตีพิมพ์ เจ้าของผลงานหรือผู้พิมพ์จะต้องแก้ไขต้นฉบับให้เสร็จและส่งคืนกองบรรณาธิการภายในเวลาที่กำหนด มิฉะนั้นจะถือว่าสละสิทธิ์การตีพิมพ์

6. ผู้ส่งผลงานหรือผู้พิมพ์จะต้องส่งผ่านระบบออนไลน์เว็บไซต์ของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคามเท่านั้น

คำแนะนำสำหรับผู้ส่งบทความ (ผู้พิมพ์)

1. ผู้ส่งบทความหรือผู้พิมพ์ จะต้องศึกษากระบวนการระเบียบ ขั้นตอน ข้อกำหนด ของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ตามที่วารสารได้กำหนดไว้ โดยกระบวนการจะเป็นแบบการจัดการแบบออนไลน์

2. ผู้ส่งบทความหรือผู้พิมพ์ ต้องทำตามฟอร์มรูปแบบ (Format) ของวารสารที่กำหนดให้ไว้เท่านั้น

3. ผู้ส่งบทความหรือผู้พิมพ์ ต้องตรวจสอบดูว่าบทความที่ส่งมาต้องมีความเกี่ยวข้องกับ 3 สาขาวิชานี้ ได้แก่ สาขาวิชาสังคมวิทยา, สาขาวิชาสหวิทยาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, สาขาวิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์

4. ผู้ส่งบทความหรือผู้พิมพ์ ต้องตรวจสอบดูว่าบทความที่ส่งมาต้องจัดอยู่ใน 3 ประเภทนี้ ได้แก่ บทความวิจัย บทความวิชาการ บทปริทัศน์หนังสือหรือบทความปริทัศน์

5. ผู้ส่งบทความหรือผู้พิมพ์ ต้องปฏิบัติตามระเบียบข้อกำหนดและคำแนะนำของวารสารอย่างเคร่งครัด โดยเฉพาะ ถ้าบทความใดยังไม่ผ่านการพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) และไม่แก้ไขบทความตามข้อเสนอแนะอย่างสมบูรณ์ วารสารขอสงวนสิทธิ์ไม่ออกหนังสือตอบรับในทุกกรณี

จริยธรรมในการตีพิมพ์ (Publication Ethics)

1. บทบาทและหน้าที่ของบรรณาธิการ (Duties of Editors)

1.1 บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบบทความทุกฉบับที่ส่งมาเพื่อขอตีพิมพ์ ว่ามีการส่งบทความเป็นไปตาม

กระบวนการตามขั้นตอนที่วารสารได้กำหนดไว้

1.2 บรรณาธิการมีหน้าที่กลั่นกรองบทความทุกฉบับให้เรียบร้อยเหมาะสมตามรูปแบบองค์ประกอบหรือเป็นไปตามสาขาวิชาของวารสารที่กำหนดไว้

1.3 บรรณาธิการมีหน้าที่ตรวจสอบและกลั่นกรองบทความที่ส่งมาเพื่อขอตีพิมพ์ ว่าต้องไม่เคยหรือได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใด ๆ มาก่อน

1.4 หากบรรณาธิการตรวจและกลั่นกรองพบว่าบทความนั้น ๆ เคยหรือได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่ที่ใด ๆ มาก่อนแล้ว บรรณาธิการจะติดต่อผู้พิมพ์เพื่อขอคำชี้แจงว่าใช่หรือไม่อย่างไร ถ้าพบว่าใช้บรรณาธิการจะขอยุติกระบวนการแล้วแจ้งผลการปฏิเสธนำส่งกลับไปยังผู้พิมพ์ทันที

1.5 บรรณาธิการมีหน้าที่กลั่นกรองคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความนั้น ๆ ให้ตรงตามคุณสมบัติหรือตามความเชี่ยวชาญของศาสตร์สาขาวิชานั้นเฉพาะ

1.6 บรรณาธิการต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผลประโยชน์ทับซ้อนกับผู้พิมพ์ ผู้ประเมินบทความ และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ในบทความนั้น ๆ

1.7 บรรณาธิการต้องไม่เปิดเผยข้อมูลของผู้พิมพ์และผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความนั้น ๆ เพื่อป้องกันไม่ให้มีส่วนได้ส่วนเสียหรือผลประโยชน์ทับซ้อนระหว่างผู้พิมพ์กับผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความ

1.8 เมื่อได้รับผลประโยชน์จากผู้ทรงคุณวุฒิที่พิจารณาบทความนั้น ๆ แล้ว บรรณาธิการจะทำการตรวจสอบผลและส่งกลับไปยังผู้พิมพ์เพื่อทำการแก้ไข (หากได้แก้ไข) แล้วส่งกลับมาตามระบบเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในวารสารต่อไป

2. บทบาทและหน้าที่ของผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ (Duties of Reviewers)

2.1 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องพิจารณาบทความที่ปราศจากอคติส่วนตัว โดยจะต้องมีทัศนคติ แนวความคิด มุมมองที่เป็นกลางหรือต้องพิจารณาตามหลักทางวิชาการที่เป็นเหตุและผล

2.2 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและมีความรู้ ความเข้าใจ หรือความเชี่ยวชาญในการพิจารณาบทความเรื่องนั้น ๆ เป็นอย่างดี

2.3 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องคำนึงถึงความสำคัญเกี่ยวกับเวลาหรือกรอบระยะเวลาในการประเมินบทความโดยใช้เวลาอย่างเหมาะสมไม่ควรใช้เวลานานจนเกินไป

2.4 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องไม่เรียกร้องผลประโยชน์จากผู้ที่เกี่ยวข้องหรือในกรณีใด ๆ ที่ไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของวารสารที่กำหนดไว้

2.5 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องรักษาความลับและไม่เปิดเผยข้อมูลใด ๆ เกี่ยวกับการพิจารณาบทความให้บุคคลอื่นได้รับรู้

2.6 ผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีจริยธรรมและจรรยาบรรณ โดยจะต้องไม่คัดลอกผลงานหรือนำเอาผลงานไปดัดแปลงเป็นผลงานของตนเอง

2.7 หากผู้ทรงคุณวุฒิไม่สามารถพิจารณาหรือประเมินบทความนั้น ๆ ได้ ให้รับผิดชอบการพิจารณาเพื่อขอส่งบทความกลับคืน โดยชี้แจงเหตุผลและความจำเป็นนั้น ๆ

3. บทบาทและหน้าที่ของผู้นิพนธ์ (Duties of Authors)

3.1 ผู้นิพนธ์ต้องศึกษาทำความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ กระบวนการ ขั้นตอน วิธีการ และอื่น ๆ ของวารสารให้เข้าใจอย่างถูกต้องและทันท่วงที

3.2 ผู้นิพนธ์ต้องตรวจสอบความเรียบร้อยของบทความตนเองให้ดีกว่าก่อน ว่าได้เขียนบทความเป็นไปตามรูปแบบและองค์ประกอบที่วารสารกำหนดไว้หรือไม่

3.3 ผู้นิพนธ์ต้องส่งบทความผ่านหรือเข้าระบบแบบออนไลน์เท่านั้น

3.4 ผู้นิพนธ์ต้องมีจริยธรรม ในตนเอง โดยจะต้องไม่แอบอ้างนำเอาบทความหรือผลงานของบุคคลอื่นที่ไม่ได้รับการอนุญาต มาส่งเพื่อขอตีพิมพ์เผยแพร่

3.5 ผู้นิพนธ์ต้องมีจรรยาบรรณในตนเอง โดยจะต้องไม่นำบทความหรือผลงานของตนที่เคยตีพิมพ์มาแล้วจากแหล่งอื่น มาส่งเพื่อขอตีพิมพ์เผยแพร่ซ้ำซ้อนอีก

3.6 ผู้นิพนธ์ต้องปฏิบัติตามขั้นตอน ระเบียบ ข้อบังคับที่วารสารกำหนดอย่างเคร่งครัด

3.7 หากผู้นิพนธ์ได้รับทราบผลหรือรับรู้ถึงผลการประเมินแล้ว ถ้าผ่านการพิจารณาโดยมีเงื่อนไขให้แก้ไขบทความ ผู้นิพนธ์ต้องดำเนินการแก้ไขโดยเร็วและต้องแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิอย่างครบถ้วน

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์ ดร.วารีธ ราชศรี

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

นายนครินทร์ ม่วงอ่อน (เลขากองบรรณาธิการ)

กองบรรณาธิการ

กองบรรณาธิการของวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ประกอบด้วย กองบรรณาธิการจากภายนอก 11 ท่าน และภายในมหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม 3 ท่าน รวมทั้งสิ้น จำนวน 14 คน ดังนี้

กองบรรณาธิการ

1. ศาสตราจารย์ ดร.ธเนศวร์ เจริญเมือง	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สมบูรณ์ ศิริสรธรศิริ	มหาวิทยาลัยมหิดล
3. รองศาสตราจารย์ ดร.พจน์ ไชยเสนา	มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี
4. รองศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา เอ็มอัมหมัด	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

5. รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
6. รองศาสตราจารย์ ดร.วริธ ราชศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท เมฆเมืองทอง	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพงศ์ บุญเหลือ	มหาวิทยาลัยรามคำแหง
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศิริเพ็ญ อัดไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บุษอริ ยี่หะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิญญู จารัสพันธุ์	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จุฑามาส ชมผา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิราช นันชนันตี	มหาวิทยาลัยนครพนม
14. ดร.สุธิศักดิ์ ฝอดสูงเนิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้ประเมินบทความ (Peer Review)

ผู้ทรงคุณวุฒิ (Peer Review) ในวารสารสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนาท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ในฉบับนี้ มีรายชื่อ ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ ดร.ศิวะ ศรีโกกลางกุล	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. รองศาสตราจารย์ ดร.กฤษณก ดวงชาทม	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัฐพล อินต๊ะเสนา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.บัญชา พุฒินากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรรพสิริ ส่งสุขจุโรจน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประมาณเลิศ อัจฉริยปัญญากุล	มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์ ตรีเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิทธิราช นันชนันตี	มหาวิทยาลัยนครพนม
9. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วันชัย สุขตาม	มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์
10. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สิปปิย ชยาฯ จันทร์ดอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
11. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสกสรรค์ สนวน	มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด
12. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุนัย ทะคำสอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
13. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา เสนาเวียง	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
14. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กมลทิพย์ ตรีเดช	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
15. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อำพร แสงไชยา	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
16. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพัชร วรพงศ์พัชร	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
17. ดร.ทัศนีย์ ศรีมันตะ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

18. ดร.จรูญ เบญจมาตย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
19. ดร.ทิพย์รัตน์ ประเสริฐสังข์	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
20. ดร.วุฒิกกร เดชกวินเลิศ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
21. ดร.ปรียัติ นามสง่า	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
22. ดร.นุจรี ใจประนบ	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
23. ดร.บุญมี โททำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี
24. ดร.จิรัชยา เจียวก๊ก	มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์
25. ดร.ฉัตรณรงค์ศักดิ์ สุธรรมดี	มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ
26. ดร.ทิวากร เหล่าสี้อชา	วิทยาลัยชุมชน (มุกดาหาร)
27. ดร.วิชา เลี่ยมสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

คณะกรรมการตรวจพิสูจน์อักษร ตรวจรูปแบบ และตรวจการอ้างอิง

อาจารย์พิชญ์ทิพา สุวรรณศรี

สำนักพิมพ์

โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่อยู่ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม เลขที่ 80 ถนนนครสวรรค์
ตำบลตลาด อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม รหัสไปรษณีย์ 44000 โทร. 043-722118

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทความวิจัย	
ปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานของกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีในจังหวัดร้อยเอ็ด Factors affecting the operational efficiency of women empowerment fund in Roi Et Province. ดวงดี ศรีดี ¹ , ภักดี โพธิ์สิงห์ ² , และยุภาพร ยูภาศ ³ Duangdee Sridee ¹ , Pakdee Phosing ² , and Yupaporn Yupas ³	179-188
ปัญหาทางกฎหมายสิทธิบัตรการออกแบบผลิตภัณฑ์: ศึกษากรณีผ้าฝ้ายย้อมครามหมักโคลน ของตำบลแห่ใต้ อำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม Legal Problem on Patent Product Design: A Case Study of Mud-Dyed Indigo Cotton of Hae-tai village Kosumphisai District Mahasarakham Province. อธิเมศร์ อมรสัมฤทธิ์โชติ Athimet Amornsumritchot	189-196
การเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้เพื่อการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมแก่ชุมชน Enhancing learning processes for accessing justice in the community. มนัสนันท์ ปิ่นพิทักษ์ ¹ , ไชยสรณ จารึกสมาน ² , และยศวดี นิรากรมย์ ³ Manasnun Pinpitak ¹ , Jaisakran Jarueksaman ² , and Yoswadee Nirarom ³	197-203
* การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบูรณ์ *	204-211
The Participatory Learning of Laws Students: A Case Study of Phetchabun Rajabhat University. อุไรวรรณ ศรีนารงค์ ¹ , และสุวนิตย์ เทศนวน ² Uraiwan Sienarang ¹ , and Suwanit Tednuan ²	

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

The Participatory Learning of Laws Students: A Case Study of

Phetchabun Rajabhat University.

อุไรวรรณ ศรีนารังค์¹, และสุวนิตย์ เทศนวน²

Uraiwan Sienarang¹, and Suwanit Tednuan²

อาจารย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

^{1,2}Lecturer from the Faculty of Humanities and Social Sciences Phetchabun Rajabhat University

Corresponding Author Email: unlimitlife44@gmail.com

Received: 22 February 2021

Revised: 13 April 2021

Accepted: 18 April 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ 2. เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ และ 3. เพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ มีเครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบสอบถามแบบปลายเปิด โดยมีประชากร คือ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ภาคปกติชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 55 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาทำการวิเคราะห์ข้อมูล โดยวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย การหาค่าร้อยละ การหาค่าเฉลี่ย และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 4.42) 2) สิ่งที่ทำให้สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คือ กลุ่มตัวอย่างมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) จะมีความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีเจตคติต่อการเรียนสูงขึ้น โดยนักศึกษาต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมที่จะนำมาใช้ประกอบการสอน และ 3) รูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย คือ 3.1) รูปแบบกิจกรรมกลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ มีการบูรณาการ และ 3.2) รูปแบบการประยุกต์ใช้ได้ มีการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน

คำสำคัญ: การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม, นิติศาสตร์บัณฑิต, การพัฒนาการเรียนการสอน

Abstract

The purposes of this study were to 1. to survey the Law students' satisfaction on the learning organizing on Laws subjects in Phetchabun Rajabhat University 2. to explore the motivation of Law students to pay their attention on the learning organizing on Laws subjects in Phetchabun Rajabhat University and 3. to find development model on the process of participatory learning on Laws subjects in Phetchabun Rajabhat University. It is a quantitative research. There is a research tool, namely the estimation scale questionnaire. and an open-ended questionnaire with the population being law students. Phetchabun Rajabhat University Normal semester, Year 1-3, 55 students were all sample groups. Then use the data collected from the questionnaire to analyze the data. by analyzing descriptive statistics consisting of finding percentages; averaging and finding the standard deviation. The results of the research found that: 1) Satisfaction of students towards the teaching

of law courses of law students Overall, it was at a high level (mean 4.42). 2) What made students interested in pursuing knowledge from teaching law courses among law students was that the sample group had knowledge and understanding about learning. Active learning will have a need for behavior change. and had a higher attitude towards learning The students want the teacher to determine the activities that will be used for teaching, and 3) the format for developing students to participate in the teaching of law courses, which is 3.1) the form of collective group activity. integration and 3.2) the application model. There are activities outside the classroom.

Keywords: Participatory Learning, Law Student, Learning Development

บทนำ

หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ เปิดการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรี มาตั้งแต่ปีการศึกษา 2541 โดยหลักสูตรมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณลักษณะของบัณฑิตให้เป็น ผู้มีคุณธรรมของนักกฎหมาย มีจริยธรรม จรรยาบรรณ มีความหนักแน่น มั่นคงในหลักการแห่งความยุติธรรม หลักนิติธรรมกับมีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อสังคม และมีความรับผิดชอบในวิชาชีพนักกฎหมาย ซึ่งเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตจึงมีแผนในการจัดการเรียนการสอน คือ พัฒนานักศึกษาและบัณฑิตให้เป็นไปตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาระบบกลไกการออกแบบหลักสูตร และสาระรายวิชาในหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาและตลาดแรงงาน (หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2559) อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเรียนการสอน และการพัฒนานักศึกษาวิชานิติศาสตร์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์สามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนให้มีความสนใจ ความใส่ใจ และมีส่วนร่วมในการศึกษาหาความรู้ตลอดเวลา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันสูงสุดกับตัวนักศึกษา เพื่อความประเทืองปัญญาและความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพเมื่อนักศึกษาได้จบการศึกษาไปจากมหาวิทยาลัยแล้ว การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายเพื่อพัฒนานิสิตให้มีความเจริญก้าวหน้า เป็นไปตามนโยบายของรัฐบาล เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนแก้ไขปัญหา ปรับปรุงและพัฒนาการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยมหาสารคามราชภัฏเพชรบูรณ์ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นต่อไป (มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2563)

การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Participatory Learning: PL) นับได้ว่าเป็นรูปแบบการจัดการศึกษาที่มีความสำคัญในการที่จะพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และมี ปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นการจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เป็นการจัดการเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอน 4 ขั้นตอน ได้แก่ขั้นประสบการณ์ (Experience) ขั้นการสะท้อนและอภิปราย (Reflection and Discussion) ขั้นความคิดรวบยอด (Concept) และขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด (Experimentation/Application) ขั้นประสบการณ์เป็นขั้นตอนที่ผู้สอนจะพยายามกระตุ้นให้ผู้เรียนดึงประสบการณ์ของตัวเองออกมาใช้ในการเรียนรู้ด้วยการใช้กระบวนการกลุ่มของผู้สอน ขั้นการสะท้อนและอภิปรายเป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถแสดงความคิดเห็นและความรู้สึกของตนเองแลกเปลี่ยนกับสมาชิกในกลุ่ม โดยผู้สอนจะเป็นผู้กำหนดประเด็นการวิเคราะห์ ขั้นความคิดรวบยอดเป็นขั้นที่ผู้เรียนได้เรียนรู้เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาหรือพัฒนาด้านจิตพิสัย (Cognitive) อันจะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ หรือความเข้าใจในเนื้อหา และขั้นการทดลอง/การประยุกต์แนวคิด คือการทดลองใช้ความคิดรวบยอดหรือผลิตขั้นความคิดรวบยอดในรูปแบบการเรียนรู้ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมต้องจัดกิจกรรมให้ครบทั้ง 4 ขั้น (พิสุทธา อารีราษฎร์, 2553, น.8-9; อ้างในแสงดาว ถิ่นหารวงษ์, 2558, น.3-4) การเรียนรู้อย่างมีส่วนร่วมจะผลักดันผู้เรียนมีทักษะในการเรียนรู้ พัฒนาความถนัด และพร้อมแลกเปลี่ยนในสิ่งที่ไม่ถนัด ผู้เรียนจะมีทิศทางการเรียนรู้ทุก

ด้าน จนผู้เรียนเป็นเจ้าของการเรียนรู้เอง เป็นการเรียนรู้ที่อาศัยประสบการณ์เดิมของผู้เรียน ก่อให้เกิดความรู้ใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่อง สามารถประยุกต์ใช้ทฤษฎีหรือหลักการ พัฒนาทักษะการทำงานเป็นกลุ่มก่อให้เกิดเครือข่ายการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง (สมใจ ปราบพล, 2544)

จากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะผู้สอนในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ พบว่าอัตรา นักศึกษาของอุ้งจนจบการศึกษาของนักศึกษานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ลดลงทุกปี จากการวิเคราะห์ภายใน กรรมการบริหารหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตพบว่ายังไม่เคยมีการศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาต่อการจัดการเรียนการสอนของ สาขาวิชานิติศาสตร์อย่างเป็นรูปธรรม อีกทั้งพฤติกรรมการณ์เรียนของนักศึกษาปัจจุบันมีความเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่สนใจการเรียน การสอนเน้นหนักที่การฟังบรรยายมาเป็นการให้ความสนใจกับการทำกิจกรรมเสริมการเรียนการสอนมากขึ้น และพบว่าในรายวิชา ที่มีการจัดการเรียนการสอนแบบผสมผสานระหว่างการบรรยายร่วมกับการจัดกิจกรรมส่งผลให้นักศึกษามีความสนใจ และเข้าใจ เนื้อหาของรายวิชามากขึ้น จนส่งผลให้สามารถทำความเข้าใจในรายวิชานั้น ๆ ได้ดี

ดังนั้น การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมต่อการเรียนการสอนกฎหมายผ่านการพิจารณากิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ การใช้สื่อประกอบการเรียน และการวัดผลและประเมินผลเพื่อศึกษาถึงสิ่งที่จะสร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจ ใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ และเพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์
2. เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์
3. เพื่อศึกษาหารูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย

วิธีการดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. **กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย** ได้แก่ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ภาคปกติชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 55 คน โดยเป็นจำนวนทั้งหมดในการศึกษาวิจัย
2. **เครื่องมือในการวิจัย** ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ โดยแบบสอบถามจะแบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วย เพศ อายุ ประเภทของผู้เข้าร่วมโครงการ ข้อคำถามเป็นแบบตรวจคำตอบ (Check List) ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ไปใช้ในการศึกษาวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์สู่การประกอบวิชาชีพกฎหมาย มีองค์ประกอบทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความพึงพอใจของผู้เรียน ความรู้ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมโครงการ และการนำความรู้จากการเข้าอบรมไปใช้ได้อย่างมีคุณภาพแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงคกับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2543, น.249) พบว่ามีค่า IOC ระหว่าง 0.80-1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง 0.25-0.75 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความ

เชื่อมั่น 0.95 และแบบสอบถามแบบปลายเปิด (Opened-end In-depth Interview Form) เพื่อทราบถึงความต้องการของนักศึกษา เพื่อศึกษาความรู้ความเข้าใจในรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ความต้องการของนักศึกษาในการใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และ ผลของการใช้การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) คือ เป็นข้อมูลที่ได้จากการการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ภาคปกติชั้นปีที่ 1-3 จำนวน 55 คน โดยเป็นจำนวนทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์มาวิเคราะห์ด้วยการหาค่าร้อยละ (Percentage) การหาค่าเฉลี่ย (Mean) และการหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ โปรแกรมสถิติสำเร็จรูปเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง ($f = 32, p = 58.19$) มากกว่าเพศชาย ($f = 23, p = 41.81$) ประชากรส่วนใหญ่อยู่ต่ำกว่า 20 ปี ($f = 38, p = 69.09$) และที่เหลือมีอายุ 21-30 ปี ($f = 17, p = 30.91$)

2. ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมประชากรมีความพึงพอใจกับการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์อยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.42, S.D. = 0.02$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ 2.1) ประโยชน์ขององค์ความรู้ที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรม ($\bar{x} = 4.70, S.D. = 0.10$) 2.2) ความสามารถของคณาจารย์ ($\bar{x} = 4.60, S.D. = 0.12$) 2.3) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้ ($\bar{x} = 4.50, S.D. = 0.13$) 2.4) มีความมั่นใจในการที่จะนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ได้ ($\bar{x} = 4.49, S.D. = 0.13$) 2.5) ความเหมาะสมของสถานที่จัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.45, S.D. = 0.13$) 2.6) กระบวนการจัดการเรียนการสอนน่าสนใจ ($\bar{x} = 4.43, S.D. = 0.14$) 2.7) องค์ความรู้มีความเหมาะสม ($\bar{x} = 4.41, S.D. = 0.81$) 2.8) สามารถให้คำปรึกษาแก่บุคคลอื่นได้ ($\bar{x} = 4.38, S.D. = 0.14$) 2.9) เอกสารประกอบการเรียนการสอนมีเพียงพอ ($\bar{x} = 4.36, S.D. = 0.10$) 2.10) สามารถนำความรู้ไปเผยแพร่ ถ่ายทอดต่อชุมชนได้ ($\bar{x} = 4.34, S.D. = 0.10$) และ 2.11) ความเหมาะสมของระยะเวลาการศึกษา ($\bar{x} = 4.07, S.D. = 0.14$) ตามลำดับ

3. สิ่งที่สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อให้ประชากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ประชากรเข้าใจว่าเป็นการเรียนรู้โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รู้ว่าต้องมิกิจกรรมที่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษา เพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ แต่ไม่ทราบถึงผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่าเมื่อใช้รูปแบบของการเรียนการสอนนี้แล้วผู้ศึกษาจะได้รับผลดีอย่างไร ประชากรมีความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ตนเองกล้าแสดงออก ต้องการที่จะเป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออก กล้าโต้แย้ง กล้าถาม กล้าตอบ แต่สิ่งที่เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ประชากรไม่มีความกล้านั้น เกิดจากความอาย ความกลัวว่าจะตอบผิด กลัวว่า

จะคิดต่าง กลัวเป็นเป้าสายตา กลัวความกดดัน และมีบางคนกลัวถามแต่กลัวเพื่อนในห้องจะดูถ้าตั้งคำถามเพราะเพื่อนในห้องต้องการที่จะจับคาบเรียนโดยความรวดเร็ว จึงเลือกที่จะนั่งเรียนเฉย ๆ

4. รูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย

ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีส่วนที่ประชากรต้องการมากที่สุดคือกิจกรรมเป็นกลุ่มรู้สึกสนุก น่าสนใจ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนในกลุ่ม จึงต้องการให้มีการนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์ด้วย เพราะรูปแบบเดิมคือนั่งฟังอาจารย์บรรยายและมีเพียงการซักถามจากอาจารย์ผู้สอนบ้างเพียงเท่านั้นทำให้เกิดความเหนื่อยล้า ในขณะที่เรียน และไม่มีความตื่นตัว อีกทั้งการทำกิจกรรมยังเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกมากขึ้นด้วย จึงมีความยินดีหากจะมีการปรับรูปแบบการสอนบ้างและเมื่อสอบถามถึงรูปแบบที่ต้องการให้นำมาใช้มากที่สุด คือ กิจกรรมกลุ่ม เพราะรูปแบบของกิจกรรมนั้นมีการรวมกลุ่มแล้วช่วยกันทำกิจกรรมเป็นการดีที่จะได้ร่วมมือกัน มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจ เช่น การเล่าเรื่อง มุมสนทนา และก็มีประชากรจำนวนเพียงเล็กน้อยที่บอกว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม นั้นเหนื่อยและไม่ชอบอนั่งเรียนแบบเดิมดีกว่า

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการวิจัยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อสำรวจความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ พบว่า ความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ภาพรวมประชากรมีความพึงพอใจกับการจัดการเรียนการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์อยู่ในระดับมากทุกด้านทั้งในภาพรวมและรายด้าน

2. เพื่อศึกษาถึงสิ่งที่สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชาของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ พบว่า สิ่งที่สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชาของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ จะเกิดขึ้นเมื่อประชากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ประชากรจะมีความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และมีเจตคติต่อการเรียนสูงขึ้น โดยนักศึกษาต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมที่จะนำมาใช้ประกอบการสอน จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้รับจากนักศึกษาถึงลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมก่อนที่จะเริ่มการอบรมปรากฏว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เข้าใจถึงลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ว่า คือ การที่ผู้เรียนมีความกระตือรือร้น ตื่นตัว มีส่วนร่วมในการเรียน เพื่อเกิดการเรียนรู้เกิดทักษะใหม่ ๆ ตลอดเวลา ซึ่งนับว่านักศึกษามีความเข้าใจพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมในระดับที่ดีอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่ทราบถึงประโยชน์หรือข้อดีที่ตนเองจะได้รับจากการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เมื่อได้รับการอบรมแล้วก็ได้ทราบถึงประโยชน์และข้อดีที่ตนเองจะได้รับ และยินดีหากมีการนำรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ในการเรียนการสอนของตน แต่ก็มีนักศึกษาบางส่วนซึ่งเพียงส่วนน้อยที่ไม่ต้องการให้มีการนำรูปแบบการเรียนรู้ส่วนร่วมมาใช้ หากคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะเกิดกับคนส่วนใหญ่ที่มีความต้องการจะพัฒนาตนเองให้เป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้ศึกษามีความเห็นที่เราควรเห็นแก่ผลประโยชน์ของนักศึกษาส่วนใหญ่มากกว่าส่วนน้อย

3. เพื่อศึกษารูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย พบว่า รูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย คือ นักศึกษาต้องการให้ผู้สอนเป็นผู้กำหนดกิจกรรมที่จะนำมาใช้ประกอบการสอนและยังหวังอีกว่ากิจกรรมนั้นจะช่วยให้ตัวนักศึกษามีความตั้งใจในการศึกษาเพิ่มมากขึ้นมีผลการเรียนที่ดีขึ้น และมีความกล้าแสดงออกมากขึ้นหรือมีภาวะการเป็นผู้นำมากขึ้นนั่นเอง ซึ่งความคาดหวังนั้นผู้ศึกษามีความเข้าใจว่าความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดจะมาจากตัวผู้สอนซึ่งในความเป็นจริงแล้วนั้นความเปลี่ยนแปลงทั้งหมดต้องเริ่มจากตัวนักศึกษาเองก่อน

ผู้สอนเป็นเพียงผู้ชี้แนะและออกแบบกำหนดกิจกรรมเพียงเท่านั้น นักศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะเปลี่ยนแปลงตัวเองเสียใหม่ให้เป็นไปในทางที่ดีเป็นบัณฑิตที่มีคุณภาพแต่นักศึกษาไม่รู้ว่าจะควรปรับปรุงตัวเองอย่างไรใช้วิธีการใด จึงฝากความหวังไว้กับผู้สอนว่าจะสามารถชี้แนะและช่วยเปลี่ยนแปลงตัวนักศึกษาได้ แม้ว่ากิจกรรมต่าง ๆ ที่จะถูกนำมาใช้จะเป็นการเพิ่มภาระให้กับนักศึกษาที่ยินดีที่จะร่วมมือ แต่ก็มีนักศึกษาบางส่วนที่ต้องการเปลี่ยนตัวเองแต่ไม่ต้องการเพิ่มภาระตนเองซึ่งความคิดในลักษณะนี้อาจเกิดจากความที่ไม่ได้ตั้งใจจริงที่อยากจะเปลี่ยนแปลงตัวเอง พัฒนาตัวเอง นักศึกษากลุ่มนี้จึงไม่ต้องการหากจะนำรูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ และอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งไม่มีความต้องการที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการเรียนการสอนให้มีการนำการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมมาใช้ต้องการศึกษาในรูปแบบเดิมเท่านั้น ไม่อยากเปลี่ยนแปลงตนเองซึ่งนักศึกษากลุ่มนี้เป็นเพียงกลุ่มน้อยที่ไม่ควรนำมาเป็นเงื่อนไขในการคิดพัฒนาใช้รูปแบบการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ควรจะคำนึงถึงความต้องการของคนส่วนใหญ่และคำนึงถึงผลประโยชน์ที่นักศึกษาจะได้รับ เมื่อจบไปนักศึกษาจะมีภาวะความเป็นผู้นำมากขึ้น มีความกล้าแสดง เสนอ ความคิดเห็นของตนเองซึ่งเป็นลักษณะของบัณฑิตที่ดี ที่มีคุณภาพ เป็นที่ต้องการเมื่อจบการศึกษาออกไป

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องการวิจัยการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ กรณีศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประเด็นเกี่ยวกับสิ่งที่สร้างความสนใจให้นักศึกษาหันมาสนใจใฝ่หาความรู้จากการเรียนการสอนรายวิชากฎหมายของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ พบว่า เมื่อให้ประชากรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม (Active Learning) ประชากรเข้าใจว่าเป็นการเรียนรู้โดยใช้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง รู้ว่าจะต้องมีกิจกรรมที่ใช้ในการกระตุ้นการเรียนรู้ของนักศึกษาเพื่อให้เกิดทักษะการเรียนรู้ แต่ไม่ทราบถึงผลของการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมว่าเมื่อใช้รูปแบบของการเรียนการสอนนี้แล้วผู้ศึกษาจะได้รับผลดีอย่างไร ประชากรมีความต้องการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมให้ตนเองกล้าแสดงออก ต้องการที่จะเป็นผู้ที่มีความกล้าแสดงออก กล้าโต้แย้ง กล้าถาม กล้าตอบ แต่สิ่งที่เป็นตัวแปรสำคัญที่ทำให้ประชากรไม่มีความกล้านั้น เกิดจากความอาย ความกลัวว่าจะตอบผิด กลัวว่าจะคิดต่าง กลัวเป็นเป้าสายตา กลัวความกดดัน และมีบางคนกล้าถามแต่กลัวเพื่อนในห้องจะดูถ้าตั้งคำถามเพราะเพื่อนในห้องต้องการที่จะจบคาบเรียนด้วยความรวดเร็ว จึงเลือกที่จะนั่งเรียนเฉย ๆ สอดคล้องกับรัฐสวดคล้องกับชุดิวัฒน์ สุวดีพิงศ์ (2551) ที่ได้กล่าวว่าถ้าการมีเป้าหมายจะนำไปสู่การแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ซึ่งการกระทำที่จะทำให้บุคคลนั้นเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้จะต้องมีการกระทำที่ชัดเจน ถ้ามีการตั้งเป้าหมายไว้แล้วก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จในเป้าหมายนั้นมากกว่าผู้ที่ไม่ได้มีการตั้งเป้าหมายของอานนท์ พึ่งสาย และต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล (2557) ที่ศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อเจตคติในการเรียนพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 พบว่า หลังการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนักเรียนมีเจตคติต่อการเรียนสูงขึ้นกว่าก่อนเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนตั้งแต่ในขั้นตอนของการประชุม จึงทำให้เจตคติของการเรียนจากกิจกรรมที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการออกแบบจึงมีคะแนนอยู่ในระดับสูงตั้งแต่ก่อนการเรียน และหลังจากที่ได้เรียนตามแนวทางที่ตนเองได้แลกเปลี่ยนไว้จึงยังทำให้ระดับเจตคติของนักเรียนสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับพัชยา เลือดชัยพฤกษ์ และพิสิษฐกุล แก้วงาม (2559) ที่ศึกษาการยกระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องความมั่นคงในประชาคมอาเซียนของนักศึกษา กรณีศึกษาสาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ที่ พบว่า ในการจัดการเรียนการสอนนั้นต้องเน้นหนัก ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ความรู้ที่สำคัญที่สุด แต่จะทำให้มีความแม่นยำทางทฤษฎี แต่กลับขาดความสามารถในการกลั่นกรองและประยุกต์ใช้ความรู้ ดังนั้นการสร้างการมีส่วนร่วมในการเรียนการสอนจะสามารถพัฒนาทักษะเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณลักษณะที่เหมาะสมได้

2. ประเด็นเกี่ยวกับรูปแบบในการพัฒนาให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการเรียนการสอนรายวิชากฎหมาย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้มีส่วนรวมที่ประชากรต้องการมากที่สุด คือ กิจกรรมเป็นกลุ่มรู้สึกสนุก น่าสนใจ ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์กับเพื่อนในกลุ่ม จึงต้องการให้มีการนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนของสาขาวิชานิติศาสตร์ด้วยเพราะรูปแบบเดิมคือนั่งฟังอาจารย์บรรยายและมีเพียงการซักถามจากอาจารย์ผู้สอนบ้างเพียงเท่านั้นทำให้เกิดความเหนื่อยล้าในขณะเรียน และไม่มีความตื่นตัว อีกทั้งการทำกิจกรรมยังเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่กล้าแสดงออกมากขึ้นด้วย จึงมีความยินดีมากหากจะมีการปรับรูปแบบการสอนบ้างและเมื่อสอบถามถึงรูปแบบที่ต้องการให้นำมาใช้มากที่สุด คือ กิจกรรมกลุ่มเพราะรูปแบบของกิจกรรมนั้นมีการรวมกลุ่มแล้วช่วยกันทำกิจกรรมเป็นการดีที่จะได้ร่วมมือกัน มีเพียงส่วนน้อยที่เลือกรูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมแรงร่วมใจเช่น การเล่าเรื่อง มุมสนทนา และก็มีประชากรจำนวนเพียงเล็กน้อย ที่บอกว่าการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมนั้นวุ่นวายและไม่ชอบของนั่งเรียนแบบเดิมดีกว่า ซึ่งสอดคล้องกับทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์ และรัชชัย เอกสันติ (2557) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรายวิชาเพศศึกษาเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมส่งผลต่อการสร้างเสริมพฤติกรรมนักศึกษา ดังนั้นผู้ที่เกี่ยวข้องกับการสอน สามารถนำแนวทางการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมไปบูรณาการและประยุกต์ใช้จัดการกิจกรรมที่ทำให้ผู้เรียนรวมกลุ่มกันเพื่อทำกิจกรรมนอกห้องเรียน ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการทบทวนองค์ความรู้ และนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมช่วยให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการทำกิจกรรมทำให้เกิดการเรียนรู้พฤติกรรมได้ ดังนั้น หากให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม จะทำให้เกิดการเรียนรู้และส่งผลต่อการสร้างเสริมพฤติกรรม และสอดคล้องกับศิริพร เพ็งจันทร์ (2560) ศึกษาการเรียนรู้รูปแบบโครงงานสู่การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม พบว่า การจัดรูปแบบการสอนแบบปกติในรูปแบบกิจกรรมที่ได้ออกแบบไว้ทั้งในเรื่องสื่อการเรียนการสอน อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ เปลี่ยนเป็นการเรียนแบบมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของนักศึกษา หมายรวมถึง การให้ความร่วมมือ ความตั้งใจ ความรับผิดชอบ การวางตนในความรู้สึก อารมณ์และเจตคติ การรับรู้และมุมมองเพื่อให้เกิดองค์ความรู้ ทักษะของผู้เรียนได้สูงสุด โดยใช้วิธีการในรูปแบบโครงการ ผลสัมฤทธิ์จากการประเมินพฤติกรรมและกระบวนการการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสร้างพฤติกรรมทางบวกทั้งพฤติกรรมที่มีส่วนร่วมของนักศึกษาก่อให้เกิดความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการเรียนการสอนและทักษะการสนองตอบความต้องการของนักศึกษาในทิศทางที่เป็นบวก

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้ประโยชน์

1.1 หลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตควรออกแบบกิจกรรมเพื่อกระตุ้นการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมมากขึ้นด้วย กิจกรรมกลุ่มแบบร่วมแรงร่วมใจ มีการบูรณาการและประยุกต์ใช้ได้ มีการทำกิจกรรมนอกห้องเรียน

1.2 ผู้สอนในหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิตควรออกแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาทักษะทางวิชาการด้านกฎหมาย ควบคู่ไปกับการปฏิบัติที่สามารถบูรณาการ หรือประยุกต์กับสถานการณ์จริง หรือสถานการณ์สมมติที่เทียบเคียงได้กับสถานการณ์จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมของนักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์

2.2 ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมระหว่างสาขาวิชาต่าง ๆ

2.3 ควรมีการศึกษาทบทวนของอาจารย์ และ/หรือนักศึกษาที่มีผลต่อกระบวนการสร้างการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยเรื่องนี้ ได้รับความงบประมาณสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์ทุนอุดหนุนงานวิจัยสนับสนุนนักวิจัยรุ่นใหม่ งบประมาณ เงินรายได้ของมหาวิทยาลัย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2562 ผู้วิจัยจึงขอขอบพระคุณมาไว้ ณ ที่นี้

เอกสารอ้างอิง

- ชุติวัฒน์ สุวดีพิภค. (2551). โมเดลเชิงสาเหตุและผลของการรับรู้ความสามารถด้านคอมพิวเตอร์ของตนเองที่มีต่อความสามารถทางคอมพิวเตอร์. (วิทยานิพนธ์). ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทองทิพย์ สละวงษ์ลักษณ์, อวิชชัย เอกสันติ. (2557). การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมรายวิชาเพศศึกษาเพื่อสร้างเสริมพฤติกรรมป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา. (รายงานโครงการวิจัยงบประมาณ). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- พัชยา เลือดชัยพุก และพิสิษฐกุล แก้วงาม. (2559). การยกระดับความรู้ความเข้าใจเรื่องความมั่นคงในประชาคมอาเซียนของนักศึกษา ภาควิชาศึกษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. (รายงานโครงการวิจัยงบประมาณ). มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.
- พิสุธา อารีราษฎร์. (2553). รายงานการวิจัยในชั้นเรียนผลการจัดการเรียนรู้เน้นผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์. (รายงานโครงการวิจัยงบประมาณ). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, (2563). ข้อมูลทั่วไปของมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์. อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบูรณ์
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2543). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- สมใจ ปราบพล. (2544). การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ “การสอนแบบ ทักษะชีวิตแบบมีส่วนร่วม”. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- แสงดาว ถิ่นหารวงศ์. (2558). การเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม: จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติในรายวิชาการดนตรีสำหรับเด็ก. วารสารมนุษยสังคมปริทัศน์. 17(1), 1 -11.
- อานนท์ พึ่งสาย และต่อศักดิ์ แก้วจรัสวิไล (2557). ผลของการจัดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมที่มีต่อเจตคติในการเรียนพลศึกษาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. 6(1), 233-245.